

ע"פ 16369/07/18 - דורון מועדי נגד מדינת ישראל, המחלקה לחקירות שוטרים

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים
עפ"ג 16369-07-18 מועדי נ' מדינת ישראל 22 נובמבר 2018

בפני הרכב כב' השופטים:
י. גריל, שופט בכיר [אב"ד]
ב. בר-זיו, שופטת
א. אלון, שופטת
המערער:

דורון מועדי
ע"י ב"כ עוה"ד אבי מנצור

נגד
המשיבה:

מדינת ישראל
המחלקה לחקירות שוטרים
ע"י ב"כ עוה"ד הילה אדלמן

פסק דין

א. בפנינו ערעור על גזר דינו של בית משפט השלום בחיפה (כב' השופט שלמה בנג'ו) מיום 23.5.18 ב- ת"פ 60872-06-17 לפיו נמנע בית משפט קמא מלבטל את הרשעתו של המערער, אשר נדון ל-6 חודשי מאסר על-תנאי לתקופה של שלוש שנים לפיו לא יעבור עבירה מן העבירות בהן הורשע, וכל עבירת אלימות מסוג פשע, לרבות איומים, וכן קנס בסכום של ₪ 1,500 או 15 ימי מאסר תמורתו.

ב. העובדות הרלוונטיות כעולה מכתב האישום המתוקן במסגרת הסדר הטיעון הינן בתמצית אלה:

המערער, שהיה הנאשם מס' 1 בכתב האישום, יליד 1986, שירת במועד הרלוונטי לכתב האישום בתפקיד רכז מתנדבים בתחנת ירדן. הנאשמת מס' 2 שימשה בתפקיד חוקרת בתחנת משגב.

ביום 30.4.17, בסמוך לשעה 23:00, נהג המערער ברכבו ממשגב לכיוון ס'חנין, ואילו הנאשמת מס' 2 נהגה ברכב מאחוריו. במהלך שיחה טלפונית בין השניים, דיווחה הנאשמת מס' 2 למערער שרכב עקף אותה וכמעט פגע ברכבה. המערער הבחין ברכב העוקף בו נהג המתלונן, כשלצד המתלונן יושבת בתו. המערער פתח את חלון רכבו, החל לצעוק על המתלונן ולהטיח בו כי הוא מפריע בנהיגתו לרכב של הנאשמת מס' 2. בתגובה, דרש המתלונן מן המערער שיעזוב אותו, אך המערער צעק לעבר המתלונן כי הוא שוטר, וכן הורה לו לעצור.

המתלונן אכן עצר את רכבו. המערער התקרב לחלון רכבו של המתלונן, בצד בו ישבה בתו של המתלונן, והחל לדפוק על חלון רכבו של המתלונן. בתו של המתלונן פרצה בבכי מפחד וסגרה את החלון, ואזי פנה המערער לחלון הנמצא בצד מושבו של המתלונן. המערער צעק כי הוא שוטר, הכניס את פלג גופו התחתון לרכבו של המתלונן מבעד לחלון, תוך שהוא דוחף את המתלונן ומנסה לכבות את מנוע הרכב ולקחת את המפתחות. בשלב זה פתח המתלונן את הדלת ואגב כך נהדף המערער שנשען על הדלת. בהמשך, התפתח ויכוח בין המערער לבין המתלונן. הנאשמת מס' 2 ניסתה להרגיע את המערער, והיא והמערער עזבו את המקום.

ג. ביום 3.5.17, לאחר שנודע לנאשמת מס' 2 כי המתלונן הגיש לתחנת משגב תלונה על מעשיו של המערער, נכנסה הנאשמת מס' 2 למערכת המחשוב המשטרית והעבירה למערער את פרטי המתלונן, וכן את צילום הודעת המתלונן במשטרה, זאת על אף שהזהרה על ידי מפקדה מפורשות שלא להעביר למערער מאומה לגבי הגשת התלונה. בעקבות קבלת פרטי המתלונן מן הנאשמת מס' 2, התקשר המערער לחברו, וכן לאדם נוסף שנכח באירוע, וביקש מהם ליצור קשר עם המתלונן לצורך תיאום פגישה עם המערער במטרה להביא את הסכסוך לסיומו.

ד. נטען בכתב האישום המתוקן, שבמעשיו אלה תקף המערער את המתלונן שלא כדין. עוד נטען, ששני הנאשמים (המערער + הנאשמת מס' 2) עשו שימוש לרעה בכח המשרה.

המדינה ייחסה למערער בכתב האישום המתוקן עבירה של תקיפה סתם לפי סעיף 379 של חוק העונשין, התשל"ז-1975 (להלן: "**החוק**"), ושימוש לרעה בכח המשרה לפי סעיף 280(1) של החוק. עבירה אחרונה זו ייחסה הן למערער והן לנאשמת מס' 2.

ה. במסגרת הסדר הטיעון צוין, כי המערער יודה ויורשע בעבירות שבכתב האישום המתוקן ויישלח לקבלת תסקיר שירות המבחן, שיבדוק, בין היתר, את שאלת הרשעתו של המערער כדין. המדינה ציינה בהסדר הטיעון שהיא תעמוד על הרשעתו של המערער.

ו. מתסקיר שירות המבחן מיום 23.4.18 עולה, כי אין לחובת המערער מעורבות קודמת עם גורמי החוק. המערער הציג בפני שירות המבחן אישור ממנו עולה, שהוא כיום סטודנט שנה שלישית במשפטים, ובכוונתו לעסוק בעתיד במקצוע זה אם יתאפשר לו הדבר במסגרת המשטרה.

בפני שירות המבחן טען המערער, שהאירוע התרחש כשהוא לא היה במהלך משמרת, והוא נסע אחרי הנאשמת מס' 2 ברכבו, דיבר עמה בטלפון ושמע אותה צועקת בבהלה עקב רכב שנסע במהירות. המערער סימן לרכב לעצור ויצא לכיוונו. תחילה ניגש לחלון המושב של הנוסע היושב בסמוך לנהג, שם ישבה בתו של המתלונן, אך מאחר והיא נבהלה, הוא ניגש לחלון הנהג. לטענת המערער, לא זכור לו שהוא דפק על החלון הסמוך לחלון המתלונן ועוד טען, שהמתלונן סימן כי בכוונתו לנסוע ולכן הכניס את ראשו מבעד לחלון כדי לכבות את המנוע ולהוציא את המפתח כדי למנוע מן המתלונן לנסוע ולפגוע במישהו. לטענתו, יצא המתלונן ממושבו, הדף אותו אחורה, וקילל אותו. לטענת המערער הוא לא דחף את המתלונן, אך יתכן שנגע בו בגופו כשניסה לדומם את

המנוע.

ז. המערער ביטא בפני שירות המבחן תחושת תסכול נוכח העובדה שהוגש נגדו כתב אישום שבחזויותו נתפס כחוסר צדק. המערער התקשה להכיר בבעייתיות כלשהי בהתנהלותו בעת העבירה והוא מתקשה לקבל אחריות על מעשיו. התרשמות שירות המבחן היא שהמערער מבטא חרטה על מעשיו בעיקר עקב המחירים האישיים שהוא משלם בגינם.

שירות המבחן התרשם מעמדה קרבתית של המערער ביחס למעשיו, וחוסר אמפתיה לפגיעה שגרם.

בנוסף התרשם שירות המבחן, כי במצבים בהם חש המערער פגיעה בכבודו עלול הוא להגיב בתוקפנות. המערער שלל נזקקות טיפולית כלשהי וטען, כי הפיק את הלקח ממעשיו.

נוכח האמור סבור שירות המבחן, שהמערער יתקשה להפיק תועלת מהליך טיפולי במסגרת שירות המבחן ולכן נמנע שירות המבחן מלבוא בהמלצה טיפולית.

ח. בכל הנוגע לעניין ההרשעה טען המערער בפני שירות המבחן שההרשעה עלולה לפגוע בעתידו התעסוקתי כשיסיים את לימודי המשפטים, ואולם, בסיכום דבריו מציין שירות המבחן, כי נוכח התרשמותו מן המערער כמי שמתקשה לגלות אחריות מלאה למעשיו ולהכיר בהתנהלותו הבעייתית, שבוצעה במסגרת היותו שוטר, נמנע שירות המבחן מלבוא בהמלצה לביטול הרשעתו, ההמלצה לבית המשפט היא לשקול להטיל על המערער ענישה מרתיעה בדמות מאסר על תנאי.

ט. בדיון שהתקיים בפני בית משפט קמא ביום 24.4.18 הגישה ב"כ המדינה את טיעוניה לעונש בכתב, וטענה, כי הפגיעה בערכים המוגנים היא קשה דווקא נוכח הנסיבות במקרה זה שהתרחש בכביש בשעת לילה. המערער צעק לעבר המתלון אשר לא הבין מה קורה ורק לאחר מכן הזדהה המערער כשוטר והורה למתלון לעצור בצד, וביצע עיכוב של המתלון בצורה ברוטאלית. התנהלותו של המערער כשוטר פוגעת בתדמית המשטרה. מבחינת הנסיבות, כך טענה ב"כ המדינה, מדובר באירוע של תקיפה ושל שימוש לרעה בכוח המשרה.

ב"כ המדינה ציינה בפני בית משפט קמא שהמערער הכניס בברוטאליות את פלג גופו העליון לרכבו של המתלון ודחף אותו בכיסא לאחור כשהוא מנסה להוציא את מפתחות הרכב. בהמשך, לאחר שקיבל מידע מן הנאשמת מס' 2, לגבי הפרטים האישיים בדבר המתלון וההודעה שמסר המתלון במשטרה, החליט המערער לפעול לסיום הסכסוך בדרכים שאינן מקובלות וחזקה על איש חוק, אשר יודע כיצד אמורה לפעול מערכת אכיפת החוק, שלא לפעול בדרכים כאלה.

עוד ציינה ב"כ המדינה, שבאירוע זה לא קדמה התגרות כלשהי מצד נפגע העבירה.

המתחם לו טענה ב"כ המדינה נע בין חודש אחד לששה חודשי מאסר בפועל שיכול וירוצו בעבודות שירות לצד מאסר על-תנאי ופיצוי למתלונן.

ב"כ המדינה הוסיפה שיש לזקוף לזכותו של המערער את הודאתו בעובדות כתב האישום המתוקן, וכן את החיסכון בזמן שיפוטי והיותו נעדר עבר פלילי, אך מאידך גיסא, לפי התסקיר אין המערער נוטל אחריות מלאה על מעשיו ומתקשה להכיר בבעייתיות שבהתנהלותו.

כמו כן ציינה ב"כ המדינה בפני בית משפט קמא, שגם שירות המבחן אינו בא בהמלצה לביטול ההרשעה. אי-הרשעה היא החריג ובמקרה זה בנסיבות העניין, ונוכח הברוטאליות בה נעשה עיכובו של המתלונן, והפגיעה בפרטיות שנעשתה לאחר מכן כשנטל המערער את פרטי המתלונן וניסה להביא את הסכסוך לידי סיום, אין הצדקה לביטול ההרשעה.

עוד טענה, שאין כל ראיה שייגרם למערער נזק קונקרטי אם יורשע שהרי הוא פוטר מן המשטרה והנזק הפוטנציאלי לו הוא טען שייגרם לו לכשיסיים את לימודי המשפטים, אין בו כדי לענות על המבחנים שבפסיקה.

המלצת ב"כ המדינה בפני בית משפט קמא היא להטיל על המערער שלושה חודשי מאסר בפועל שירוצו בעבודות שירות וכן מאסר מותנה ופיצוי למתלונן.

י. הסנגור (אשר ייצג הן את המערער והן את הנאשמת מס' 2) טען בפני בית משפט קמא, שיש לבטל את ההרשעה הן של המערער והן של הנאשמת מס' 2.

באשר להתרחשות טען הסנגור, כי במהלך הנסיעה הבחין המערער ברכב שעקף בצורה מסוכנת מצד ימין בתוך הצומת וכמעט פגע בנאשמת מס' 2, ולכן הגיב המערער כפי שהגיב, בהיותו שוטר.

הסנגור ציין שההודאה בעובדות כתב האישום נעשתה משום שהמערער הגזים במקצת וניתן היה לטפל בעניין אחרת.

לטענת הסנגור, חשש המערער, שהמתלונן ייסע מן המקום, ולכן הכניס את פלג גופו העליון לתוך הרכב כדי לכבות את המנוע, והמגע הפיזי עם המתלונן לא היה מכוער. לטעמו של הסנגור, גם ניתן היה לטעון להגנת זוטי דברים, אך ההודאה נעשתה מתוך רצון לחסוך זמן שיפוטי יקר.

הסנגור תהה האמנם מדובר בתקיפה ושאל האם יש כאן מעשה מכוער?

הסנגור הוסיף, שכאשר נודע למערער, שהמתלונן הוא בעל תואר דוקטור, מרצה במכללה, חש המערער רגשי אשם וחרטה ולכן פנה למי שמכיר את המתלונן וביקש להגיע אליו ולפגוש אותו כדי "לסיים את הסיפור בצורה יפה".

לטענת הסנגור בשעה שפנה המערער למי שמכיר את המתלונן, לא הייתה עדיין תלונה ומכל מקום הוא לא ידע על קיומה של תלונה. מכאן, שכוונת המערער הייתה אכן להתנצל ולהביא את האירוע לסיומו בצורה יפה.

לטענת הסנגור, מדובר במקרה שבו ניתן היה להסתפק בהעמדה לדין משמעתי ובמקרים חמורים בהרבה הועמדו שוטרים במקרה כזה לדין משמעתי.

י"א. באשר לעבירה של שימוש לרעה בכוח המשרה טען הסנגור, שהואיל והייתה שמועה בתחנת המשטרה שהמתלונן הגיש תלונה פעלה הנאשמת מס' 2 מתוך סקרנות כדי לבדוק האם אכן הוגשה תלונה, והיא העבירה את צילום הודעתו של המתלונן למערער. פרט לכך לא היה דבר בתיק. תוהה הסנגור ושואל איזה נזק נגרם בפועל?

הסנגור הדגיש בפני בית משפט קמא, שהמערער עצמו לא היה שותף לחדירה למערכת הממוחשבת אלא הנאשמת מס' 2 שלחה ביוזמתה ווטסאפ מן התלונה למערער ומכאן שחלקו בעניין זה הוא מזערי. למעשה את פרטיו של המתלונן ידע המערער ממישהו אחר, לא מן הנאשמת מס' 2.

הסנגור ציין שהמערער חש שנעשה לו עוול, וכך גם סבור הסנגור.

לטענת הסנגור, במקרים מעין אלה, ואף חמורים מהם, מועמדים שוטרים לדין משמעתי ולכן העמדת המערער לדין פלילי היא פגיעה באחדות הענישה. לטעמו, נהגה המדינה במקרה זה באיפה ואיפה. לעניין זה הצביע הסנגור על שורה של פסקי דין של בית הדין המשמעתי המשטרתי, שהסתיימו בנזיפה ובקנס, הן בנוגע לעבירות תקיפה והן בנוגע לשימוש לרעה בכוח המשרה.

לעניין ביטול הרשעה הפנה הסנגור לפסק הדין בעניין **כתב** (ע"פ 2083/96 **תמר כתב נ' מדינת ישראל**, פ"ד נ"ב(3) 337), והוסיף, שבית המשפט העליון אישר ביטול הרשעה בעבירות חמורות יותר ונסיבות חמורות יותר. הסנגור הפנה לפסיקה התומכת בטענתו.

י"ב. באשר לפיטוריו של המערער מן המשטרה ציין הסנגור, שהמערער אכן קיבל מכתב פיטורין אך נכון למועד טיעונו בפני בית משפט קמא, ביום 24.4.18, הליך הפיטורין טרם הסתיים ולאחר פנייתו של הסנגור זומן המערער פעם נוספת למשטרה ונאמר לו, שהמשטרה ממתינה להחלטת בית המשפט על מנת לקבוע האם ניתן לקלוט את המערער בחזרה למשטרה, אם לאו.

לטענת הסנגור מה שמעניין את המשטרה זו הכותרת של המסמך, דהיינו, האם הורשע המערער, אם לאו, שכן אי-ביטול ההרשעה יגרום עיוות דין משווע למערער במיוחד נוכח העובדה שחלקו בכל הנוגע לחדירה למערכת הנתונים של המשטרה היה פסיבי לחלוטין שכן הוא רק קיבל את הווטסאפ מן הנאשמת מס' 2.

הואיל ולגבי הנאשמת מס' 2 ניתנה המלצה של שירות המבחן לביטול הרשעתה טען הסנגור, שעמדת שירות המבחן לגבי המערער אינה יכולה לעמוד שהרי חלקו של המערער בכל הנוגע לעבירה של שימוש לרעה בכוח המשרה קטן מחלקה של הנאשמת מס' 2, ואין זה מתקבל על הדעת שלגביה תבוטל ההרשעה ולגבי לא.

זהו מקרה, כך לטענת הסנגור בפני בית משפט קמא, שבו ביטול ההרשעה לא יגרום נזק לאינטרס הציבורי. הן המערער והן הנאשמת מס' 2 למדו את הלקח ושיקולי הענישה לא ייפגעו. במקרה זה יש ליתן לשני הנאשמים אותה הזדמנות לבטל את הרשעתם ולתת להם להמשיך במסלול החיים בו בחרו.

י"ג. המערער עצמו פנה לבית משפט קמא וציין, שהוא המפרנס היחיד במשפחה. המערער הודה שעשה טעות, אך לטעמו היא לא כל כך חמורה. לגבי העבירה של שימוש לרעה בכוח המשרה טען המערער שהוא פנה באופן אישי למכר שלו המתגורר בסכנין כדי לבוא ולנסות ליישר קו בינו לבין המתלונן, ולא הייתה בכך כל כוונה רעה. המערער ביקש לא להותיר כתם על שמו ועל שם משפחתו בשים לב לכך שאביו המנוח שירת נאמנה את משטרת ישראל 35 שנה.

י"ד. בגזר דינו מיום 23.5.18, שהתייחס הן למערער והן לנאשמת מס' 2, ציין בית משפט קמא שאין להקל ראש במעשיו של המערער ששירת באותה תקופה כשוטר במשטרת ישראל. במעשיו של המערער יש, לפי קביעת בית משפט קמא, פגיעה באמון הציבור וההשלכות הנובעות מכך. מעשים אלה מחייבים הוקעה וסלידה והאינטרס הציבורי אינו עולה בקנה אחד עם אי-הרשעתו, שעה שעל המערער כשוטר לשמש דוגמה ומופת לשמירה לאכיפת החוק.

בית משפט קמא הגדיר את התנהגותו של המערער ככרונית שאינה הולמת את תפקיד השוטר בקהילה. אי-הרשעתו של המערער תעביר מסר שמעשים כאלה מצד שוטר הם דבר לגיטימי ומקובל. אף לא הוכחו התנאים הנדרשים לביטול הרשעה. שירות המבחן לא בא בהמלצה לבטל את ההרשעה. לא הוכח שאי-הרשעתו של המערער תמנע את פיתורו, שהרי הוא כבר פוטר ולא הוגשו אסמכתאות המגבות את טענת הסנגור לפיה ממתין ראש האגף לתוצאת בית המשפט כדי להכריע בעתיד קליטתו מחדש למשטרה.

בית משפט קמא הוסיף, שגם אילו היה הדבר מוכח לא היה בכך כדי להביא לביטול הרשעת המערער הואיל והאינטרס הציבורי, נוכח העבירות והמעשים בהם הודה והורשע, אינם מאפשרים הימנעות מהרשעה, מה גם שלפי תסקיר שירות המבחן ביטא המערער עמדה קרבנית, לא נטל אחריות אמיתית למעשיו ושיקף חוסר אמפתיה למתלונן.

לפיכך קבע בית משפט קמא, שאין לבטל את הרשעת המערער.

ט"ו. לעומת זאת ביחס לנאשמת מס' 2 ציין בית משפט קמא, שהיא הורשעה בעבירה אחת של שימוש לרעה בכוח המשרה. בעניינה של הנאשמת מס' 2 (בניגוד למערער) הוכח, שאם תיוותר הרשעתה על כנה תיפגע העסקתה במשטרה באופן בלתי הפיך. להבדיל מן המערער קיבלה הנאשמת מס' 2 אחריות מלאה למעשיה והתנהגותה. המקרה אינו מאפיין את דפוסי התנהגותה, ולכן המליץ שירות המבחן

להימנע מהרשעתה. בנוסף, מדובר בעבירה שניתן היה לדון בה בבית הדין למשמעת ושם כלל לא הייתה עולה שאלת הרשעתה, ולכן, לגביה הורה בית משפט קמא על ביטול הרשעתה.

ט"ז. באשר לענישה סקר בית משפט קמא את מדיניות הענישה הנוהגת והוסיף, בכל הנוגע לנסיבות הקשורות לעבירה, כי המערער תקף פיזית ומילולית את המתלון וגרם לביזיון והשפלתו, ולאחר שקיבל את פרטיו של המתלון באמצעות הנאשמת מס' 2 ביקש המערער ליצור עמו קשר כדי להביא את הסכסוך לסיום שלא בדרך מקובלת הגם שבתפקידו כשוטר היה המערער מודע לגבולות המותר והאסור במסגרת תפקידו.

באירוע עצמו, כך קבע בית משפט קמא, חלקו של המערער היה החלק הארי ועקב התנהגותו שהתבטאה ב אלימות מילולית ופיזית, נוצרה הסיטואציה הבעייתית. המערער, לפי קביעת בית משפט קמא, מבין כאיש חוק את הפסול במעשיו ומכיר את החוק ואת הנדרש והמצופה ממנו כאדם המייצג את משטרת ישראל גם בהיותו מחוץ לתפקיד. פוטנציאל הנזק במקרי אלימות הנובעים מפרצי זעם בלתי נשלטים עלול להידרדר לחבלות חמורות. מכל מקום, הביא בית משפט קמא בחשבון לקולא שאירוע התקיפה והבריונות לא תוכנן אלא התרחש בספונטניות ובאימפולסיות על ידי המערער בדרך שאינה אופיינית להתנהלותו הכוללת.

י"ז. בית משפט קמא גזר על המערער את הענישה אותה ציינו בפתח דברינו, אך הערעור המונח בפנינו מתמקד בעניין העתירה לביטול ההרשעה **בלבד**. נטען בערעור, שעניינו של המערער נמנה על אותם מקרים חריגים בהם ראוי להימנע מהרשעה נוכח הפגיעה הצפויה בעתידו התעסוקתי של המערער ובשיקומו. המערער נעדר עבר פלילי, נמנה על משפחה נורמטיבית ומכובדת, כך שהאירוע נשוא האישום נחשב לתקלה חריגה בהתנהלותו. ההודעה על פיטוריו מן המשטרה נמסרה לידי המערער כשבוע ימים **טרם** מתן גזר הדין כך שההחלטה על פיטוריו, לטענת הסנגור, אינה חלוטה ועדיין הפיכה.

נטען בערעור, שבית משפט קמא התמקד רק בסיכויי ביטול פיטוריו של המערער במשטרה, אך לא הביא בחשבון את הפגיעה הצפויה באורח חייו הנורמטיבי, התפתחותו המקצועית ושיאיו לעתיד בשים לב לגילו, המסלול האקדמי בו בחר (לימודי משפטים) ואפשרויות התעסוקה העתידיות שלו.

י"ח. לטענת הסנגור, טיב העבירות בהן הודה המערער ונסיבות ביצוען מאפשרים לוותר על הרשעתו מבלי לפגוע מהותית בשיקולי הענישה. התקיפה באה לידי ביטוי במגע פיזי אינסטינקטיבי ולא מכוון כלפי המתלון שישב במושב הנהג, והדבר "נכפה" על המערער משניסה להגיע למפתחות הרכב חרף התנגדותו הפיזית של המתלון. המערער סבר בתום לב, שהמתלון ביצע עבירת תנועה בכיכר (עקיפה מימין בתוך צומת) תוך סיכון השוטר. מכאן, שאין המדובר בדחיפה מכוונת שנועדה לפגוע במתלון, אלא "מאבק הדדי על מפתחות הרכב" ואין לקבל את קביעת בית משפט קמא בדבר "התנהגות בריונית".

י"ט. לטענת הסנגור, ציפיותו הייתה שהודאת המערער בביצוע התקיפה, למרות שלא התכוון לפגוע במתלונן, מסמלת תעצומות נפש ונטילת אחריות מלאה, בעיקר עקב התפרצותו המילולית כלפי המתלונן, הגם שעמדה לזכותו הגנה משפטית בעלת סיכויי בנסיבות המקרה.

הסנגור חוזר בערעורו על טענתו לפיה המחלקה לחקירות שוטרים אינה ממהרת במקרים אלה לפתוח בחקירה והמקרים מסתיימים בהליך משמעותי בפני דן יחיד או בראיון אזהרה, כעולה מן הפסיקה אליה הפנה הסנגור, כאשר, לטענתו, במקרים חמורים בהרבה מן המקרה שבפנינו, דהיינו, מקרים חמורים של שימוש בכוח ושימוש לרעה בכוח המשרה, ניתנו עונשים משמעותיים של קנס ונזיפה.

כ. באשר לשימוש לרעה בכוח המשרה טוען הסנגור בערעורו, שהמערער לא היה מעורב באקטוס ריאוס של החדירה למאגר המשטרה. פעולה זו נעשתה על ידי השוטרת (הנאשמת מס' 2) מתוך סקרנות. היא שיזמה לצלם את תלונת המתלונן ולהעבירה לנייד של המערער. נטען בערעור, שלא נגרם כל נזק לחקירה. גם בעניין זה הפנה הסנגור לפסיקה של בית הדין למשמעת להוכחת טענתו בדבר יחס של איפה ואיפה בין שוטרים שהועמדו לדין משמעותי בנסיבות אלה, לבין המערער שהועמד לדין פלילי.

כ"א. עוד טוען הסנגור, שגזר הדין של בית משפט קמא נגוע באפליה בין נאשמים ללא הצדקה עניינית בניגוד לעקרון "אחדות הענישה" נוכח העובדה שלגבי הנאשמת מס' 2 בוטלה ההרשעה.

אמנם, המערער הורשע גם בתקיפה, אך אשמו בעבירת התקיפה גבולי, ואילו חלקו בעבירה של שימוש לרעה בכוח המשרה טכני ואף פסיבי. למעשה, נתוני הבסיס לגבי המערער ולגבי הנאשמת מס' 2 דומים ואף זהים, וההבדל ביניהם רק בשאלה האם ניתנה המלצה של שירות המבחן לביטול הרשעה, אם לאו. הסנגור מדגיש, שלפי ההלכה המלצת שירות המבחן אינה מחייבת. שירות המבחן התייחס בחשדנות לחרטה שהביע המערער, אך משום שהוא ביטא בו זמנית תסכול ואכזבה מכך שהוגש נגדו כתב אישום פלילי בתיק זה.

כ"ב. בהתייחס להלכת **כתב** (ע"פ 2083/96 **תמר כתב נ' מדינת ישראל** פ"ד נ"ב (3) 337) טוען הסנגור, שבשנים האחרונות חל ריכוך ביישום ההלכה ונתקבלו בקשותיהם של נאשמים לביטול הרשעתם בעבירות חמורות יותר מאלה בהן הורשע המערער, כשמעמד הבכורה נתון לשיקול השיקומי של הנאשם.

טוען הסנגור בערעורו, שיש מקום להטיל על המערער של"צ שהינו בעל משמעת מעשית בעל ערך מרתיע מוחשי יותר מאשר מאסר מותנה. המערער מעוניין לשרת את הציבור תמורת "מחילה", דהיינו, "הימנעות מהרשעה", וזו עדות לכך שהוא נוטל אחריות על טעותו ומביע חרטה כנה.

כ"ג. לבסוף טוען הסנגור, שקביעת בית משפט קמא לפיה המאסר המותנה יחול גם על עבירת איומים היא בטלה מעיקרה שהרי בית משפט קמא הורה שהמאסר המותנה יחול על עבירות אלימות מסוג פשע, בעוד שעבירת האיומים היא מסוג עוון.

כ"ד. בדיון שהתקיים בפנינו ביום 8.11.18 חזר ב"כ המערער בהרחבה על הטענות שבערעור. בין היתר גם העיר הסנגור, שקביעתו של בית משפט קמא בעמ' 8 לגזר הדין, לפיה התנהגות המערער הייתה "בריונית", מחמיצה את התיאור העובדתי כפי שצוין בכתב האישום שבעובדותיו הודה המערער. הרושם הוא שבקביעה ערכית זו נחרץ למעשה גורלו של המערער ולטעמו של הסנגור נגרם לו עוול.

כ"ה. ב"כ המשיבה ציינה, שלהודעת הערעור צורף חומר חקירה ואזכרו עניינים עובדתיים שלא נזכרו בעובדות כתב האישום וזאת בניגוד לכל דין. ב"כ המשיבה העירה שעבירת התקיפה מיוחסת למערער בלבד, והוסיפה, שאין אזכור בכתב האישום לכך שהייתה התנגדות כלשהי מצד המתלון. התנהלותו של המערער כלפי המתלון הייתה כהגדרת בית משפט קמא - בריונית, שעה שאין בכתב האישום אזכור להתנגדות מצד המתלון.

מתיאור הדברים בכתב האישום עולה, שהמערער דפק על החלון, צעק, הכניס את פלג גופו העליון לרכב כדי לכבות את המנוע, הגם שלא הייתה אינדיקציה שהמתלון מנסה להימלט או להתנגד. לטענת ב"כ המשיבה, זו התנהגות בריונית שלא הייתה נדרשת בנסיבות העניין, והיא מהווה תקיפה שלא כדין.

עוד עמדה ב"כ המשיבה על כך, שההבדל בין המערער לנאשמת מס' 2 בולט בעניין התקיפה. לא זו בלבד שרק המערער לבדו תקף אלא שהנאשמת מס' 2 נדרשה להרגיע אותו ולהרחיק אותו: המערער תוקף והנאשמת מס' 2 מונעת. התקיפה היא חלק מהתנהגות בריונית הכוללת צעקות, דפיקות על החלון, התנהגות כוחנית.

כ"ו. באשר לעבירה של שימוש לרעה בכוח המשרה, ציינה ב"כ המשיבה, שהמערער השתמש במידע (שקיבל מן הנאשמת מס' 2) ופנה לאנשים אחרים כדי שישגו לו שיחה עם המתלון להסדיר את הדברים, כשהמשמעות היא שהמתלון יבטל את התלונה.

לדעת ב"כ המשיבה, התנהגותו זו של המערער חמורה מזו של המשיבה מס' 2, ודבר זה חמור יותר מבחינת הנזקאות וההשפעה על צדדים שלישיים.

לפיכך טענה ב"כ המשיבה, שהאבחנה של בית משפט קמא בין המערער לבין הנאשמת מס' 2 הייתה מוצדקת והמדרג שבית משפט קמא יצר בין הנאשמת מס' 2 למערער מבטא את חומרת כתב האישום ואת המלצות תסקיר שירות המבחן בעניינם, כשלגבי הנאשמת מס' 2 הייתה המלצה מפורשת לביטול ההרשעה.

כ"ז. באשר לטענת הסנגור כי במקרים דומים הוגש ההליך רק לבית הדין המשמעתי מציינת ב"כ המשיבה, שיש לבחון כל מקרה לפי נסיבותיו. בענייננו, מדובר בביצוע שתי עבירות מעולמות שונים, ולא אירוע חד-פעמי. משמע, בענייננו, מדובר באירוע מתמשך. הואיל והנסיבות היו נסיבות מחמירות של בריונות, ומכיוון שמדובר באירוע מתמשך, לא היה מקום, לטענת ב"כ המשיבה, להסתפק בהליך משמעתי.

מוסיפה ב"כ המשיבה, שאין מקום לטענת הסנגור לפיה העבירות נשוא כתב האישום קלות מאוד ולא הצדיקו נקיטת הליך פלילי. אמנם, כתב האישום המתוקן (פרי הסדר הטיעון שהושג בין הצדדים) מהווה הקלה, ואולם

יש להביא בחשבון את נקודת המוצא, דהיינו, מה הופיע בשעתו בכתב האישום המקורי.

כ"ח. באשר לטענת הסנגור כנגד החלת המאסר המותנה על עבירת האיומים טוענת ב"כ המשיבה, שבית משפט קמא הכליל במכוון את עבירת האיומים במסגרת המאסר המותנה ועשה חסד עם המערער בכך שלא כלל במאסר המותנה גם עבירות אלימות שאינן בגדר פשע.

כ"ט. לאחר שנתנו דעתנו להסדר הטיעון ולכתב האישום המתוקן, לטיעונים לעונש שפורטו בפני בית משפט קמא, לתסקיר שירות המבחן, לגזר דינו של בית משפט קמא, להודעת הערעור על נימוקיה, ולטיעוניהם המפורטים של ב"כ הצדדים בישיבה שהתקיימה בפנינו ביום 8.11.18, מסקנתנו היא שדין הערעור להידחות.

ל. כאמור כבר לעיל, שירות המבחן בתסקירו מיום 23.4.18 **נמנע** מלבוא בהמלצה לביטול הרשעתו של המערער, והמליץ לשקול הטלת ענישה מרתיעה בדמות מאסר על-תנאי בציינו, שהמערער מתקשה לקבל אחריות למעשיו ולהכיר בבעייתיות שבהתנהלותו, מגלה עמדה קורבנית ביחס למעשיו, אינו מגלה אמפתיה לפגיעה שגרם, והוסיף, כי במצבים בהם חש המערער פגיעה בכבודו עלול הוא להגיב בתוקפנות.

ל"א. נוסף, כי הימנעות מהרשעתו של נאשם בגיר או ביטול הרשעתו, הם בבחינת חריג ויוצא דופן ביותר.

עיינו בדבריה של כב' השופטת (כתוארה אז) ד' ביניש ב-ע"פ 9262/03 **פלוני נ' מדינת ישראל**, פ"ד נ"ח(4) 869 (להלן: "**עניין פלוני**").

"על דרך הכלל, משנמצא כי נאשם בגיר ביצע עבירה, מתחייב כי ההליך הפלילי כנגדו ימוצה בדרך של הרשעתו וענישתו, כחלק מהליך אכיפת חוק שוויוני וכחלק מאינטרס ההרתעה. אמנם, סעיף 1(2) לפקודת המבחן [נוסח חדש], תשכ"ט- 1969 וכן סעיף 71א(ב) לחוק העונשין מסמיכים את בית-המשפט ליתן צו מבחן או צו שירות לתועלת לציבור, תוך הימנעות מהרשעה. עם זאת, הלכה פסוקה היא כי הימנעות מהרשעה של נאשם בגיר אשר נקבע כי ביצע עבירה, מהווה חריג שיופעל "רק בנסיבות מיוחדות, חריגות ויוצאות דופן ביותר..." (ההדגשה שלנו).

גם ב-ע"פ 1042/03 **מצרפס נ' מדינת ישראל** פ"ד נ"ח(1) 721, רע"פ 1189/06 **בר-לב נ' מדינת ישראל** (12.9.06), ו-רע"פ 9118/12 **פריגין נ' מדינת ישראל** (1.1.13) נקבע, כי הימנעות מהרשעה, של מי שאשמתו הוכחה היא בגדר "חריג שבחריגים", ותיעשה אך במקרים יוצאי דופן.

ל"ב. על מנת לקבוע האם המקרה הספציפי אכן מיוחד וחריג, ברמה המצדיקה הימנעות מהרשעה, על בית המשפט לבחון, כפי שמצינת כב' השופטת ד' ביניש **בעניין פלוני**, את השאלה האם סוג העבירה וטיבה, על רקע הנסיבות הקונקרטיות של המקרה, מאפשרים הימנעות מהרשעה.

עוד יש לבחון האם עלולה ההרשעה לפגועה פגיעה חמורה בשיקומו או בעתידו של הנאשם, וכאמור בע"פ 9150/08 **מדינת ישראל נ' ביטון** (23.7.09) בפסקה 7, על בית המשפט להשתכנע: **"כי הפגיעה הקשה שתיגרם לנאשם בעטייה של הרשעה, אינה שקולה כלל ועיקר לתועלת הציבורית המעטה שזו תניב"**.

ל"ג. בשאלה האם עלולה ההרשעה לגרום פגיעה חמורה בשיקומו או בעתידו של הנאשם כותב כב' השופט (בדימוס) א' שהם ב-ע"פ 8528/12 **אלירן צפורה נ' מדינת ישראל**, (3.3.2013), שעל בית המשפט להתייחס רק לנזק מוחשי קונקרטי, וכדבריו (שם, בפסקה 9):

"... ואין להידרש לאפשרויות תיאורטיות, על פיהן עלול להיגרם לנאשם נזק כלשהו בעתיד. בעניין פריגין ציינתי, בהקשר זה, כי קבלת הגישה, לפיה יש לבחון נזקים אפשריים, העלולים להתרחש בעתיד, גם אם מדובר בנאשמים צעירים, "תחייב את בית המשפט להדרש לתרחישים תיאורטיים, שאין לדעת אם יתממשו בעתיד, ולא ברור כלל עד כמה תהיה להרשעה בדין השפעה על התכונות של אותם תרחישים..."

ל"ד. ברע"פ 9042/17 **היאם עאבד נ' מדינת ישראל** (27.12.17) מפנה כב' השופט (בדימוס) א' שהם לדברים שכתב ב-רע"פ 2882/17 **לאור נ' מדינת ישראל** (15.6.17):

"ככלל, הימנעות מהרשעתו של נאשם אשר נקבע כי ביצע עבירה, תיעשה במשורה, והיא שמורה למקרים חריגים בלבד, ובהתקיימם של שני תנאים מצטברים: 'ראשית, על ההרשעה לפגוע פגיעה חמורה בשיקום הנאשם, ושנית, סוג העבירה מאפשר לוותר בנסיבות המקרה המסוים על ההרשעה בלי לפגוע באופן מהותי בשיקולי הענישה האחרים'" (ההדגשה שלנו).

ובנוסף עיינו: רע"פ 1931/15 **מייסקו נ' מדינת ישראל** (26.3.15) ורע"פ 5100/14 **מסארווה נ' מדינת ישראל** (28.7.14).

עוד ציין כב' השופט א' שהם בעניין **היאם עאבד נ' מדינת ישראל**:

"... הדרישה להוכחת נזק קונקרטי עולה כחוט השני בפסיקתו של בית משפט זה, והקריטריון המוצע על ידי המבקשת, שעניינו פגיעה בדימוי העצמי של הנאשם, אינו מקובל ואין לא כל אחיזה בהלכה הפסוקה."

ל"ה. בנוסף מפנים אנו להלכה הידועה בע"פ 2083/96 **תמר כתב נ' מדינת ישראל** פ"ד נ"ב(3) 337, מפי כב' השופטת (בדימוס) ד' דורנר, בעמ' 342:

"אכן, ענישתו של נאשם היא אינדוידואלית, ובית-המשפט בוחן עניינו של כל נאשם ונאשם ואינו קובע את עונשו אך על-פי מהות העבירה. ואולם, מהותה של העבירה, הצורך בהרתעת הרבים, ובעבירות שקורבן אינו הפרט אלא הציבור כולו אף הוקעת מעשי העבירה - בצירוף מדיניות ענישה אחידה ככל האפשר על-יסוד שיקולים אלה - כל אלה משמשים כגורמים העלולים לגבור אף על שיקומו של הנאשם.

הימנעות מהרשעה אפשרית איפוא בהצטבר שני גורמים: ראשית, על ההרשעה לפגוע פגיעה חמורה בשיקום הנאשם; ושנית, סוג העבירה מאפשר לוותר בנסיבות המקרה המסוים על ההרשעה מבלי לפגוע באופן מהותי בשיקולי הענישה האחרים המפורטים לעיל" (ההדגשה שלנו).

ל"ו. השאלה האחת אותה יש לבחון היא, האם העבירות בהן הורשע המערער מאפשרות לוותר בנסיבות המקרה על הרשעתו, מבלי לפגוע באופן מהותי בשיקולי הענישה האחרים?

בשים לב לנסיבות המקרה שבפנינו, תשובתנו לשאלה זו היא שלילית.

בצדק הגדיר בית משפט קמא את התנהלותו של המערער באירוע נשוא הדיון כהתנהלות בריונית, שאינה הולמת את תפקיד השוטרים בקהילה. כמתואר בכתב האישום המתוקן עצר המערער, לאחר שהבחין ברכב שעקף את מכוניתה של הנאשמת מס' 2 (ולדבריה, כמעט פגע ברכבה), את רכבו של המתלון, ניגש תחילה לחלון המושב בצד בו ישבה בתו של המתלון, דפק על חלון הרכב עד שבתו של המתלון פרצה בבכי, ואזי ניגש המערער לחלון אשר בצד מושבו של הנהג (המתלון).

המערער צעק כי הוא שוטר, והכניס את פלג גופו העליון לרכבו של המתלון מבעד לחלון, כשהוא דוחף את המתלון (ובכך ביצע עבירה של תקיפה סתם לפי סעיף 379 של חוק העונשין) וניסה לכבות את המנוע הרכב וליטול את מפתחות הרכב.

המתלון פתח את דלת הרכב, ואגב כך נהדף המערער שנשען על הדלת. בהמשך התפתח ויכוח בין המערער לבין המתלון, והנאשמת מס' 2 ניסתה להרגיע את המערער, ולאחר מכן עזבו הם את המקום.

ל"ז. כעולה מן העובדות כפי שפורטו בכתב האישום המתוקן, **לא** הייתה כל הצדקה להתנהגותו האגרסיבית של המערער, אשר החדיר את פלג גופו העליון לרכב ודחף את המתלון בניסיון לכבות את המנוע וליטול את מפתחות הרכב, שהרי צוין בכתב האישום שהמתלון נענה לדרישתו של המערער, ועצר את

הרכב. לא הייתה כל אינדיקציה לכך שהמתלון מנסה להימלט מן המקום. האגרסיביות בה פעל המערער באה לידי ביטוי גם בדפיקותיו על חלון הרכב (סעיף 6 של כתב האישום המתוקן), כמו גם דחיפתו של המתלון, וכן בוויכוח שהתנהל בין המערער לבין המתלון עד כי **הנאשמת מס' 2 נאלצה לנסות להרגיע את המערער** (סעיף 8 של כתב האישום המתוקן).

ל"ח. תמימי דעים אנו עם בית משפט קמא שבמקום לפעול בקור רוח ובממלכתיות כנדרש משוטרי התנהג המערער בכוחנות לשמה.

אם אמנם סבר המערער, כטענתו, שהמתלון עקף את רכבה של הנאשמת מס' 2 בצורה כה מסוכנת עד שכמעט פגע במכוניתה, ניתן היה לצפות שהמערער, בהיותו שוטר (גם אם לא במשמרת) ירשום את פרטי הרכב והנהג וידווח ללשכת התנועה על נהיגתו המסוכנת של המתלון, כדי שיירשם דו"ח למתלון או שאף יועמד לדין.

אין בעובדות כתב האישום המתוקן כל אזכור לכך שהמערער פעל כפי שניתן היה לצפות שיפעל וידווח על המקרה ללשכת התנועה, וגם בטיעונים בפני בית משפט קמא ובפנינו, לא נטען, שהמערער פעל כפי שניתן היה לצפות כי יעשה כשוטר הנתקל בהתנהגות מסוכנת בכביש. במקום זאת, התנהל המערער בהתנהלות בריונית כעולה מן המתואר בעובדות כתב האישום המתוקן.

הימנעות מהרשעת המערער בנסיבות אלה, עלולה להעביר מסר שגוי כאילו מעשים מעין אלה זוכים ליחס סלחני, בשעה שתפקידו של בית המשפט הוא דווקא להוקיע התנהלות מעין זו, ולהעביר את המסר הראוי למערער ולזולתו.

ל"ט. על כל אלה יש להוסיף את העבירה הנוספת בה הורשע המערער (שימוש לרעה בכוח המשרה), אשר ביקש ליצור קשר עם המתלון (באמצעות שניים אחרים) לאחר שקיבל את פרטיו מן הנאשמת מס' 2, שנכנסה למערכת המחשוב המשטרתית והעבירה למערער את פרטי המתלון ואת צילום הודעת המתלון במשטרה (הגם שמפקדה הזהירה לבל תעשה כן). המערער ביקש, כאמור, ליצור בדרך זו קשר עם המתלון לצורך תיאום פגישה כדי להביא את הסכסוך לסיומו, הגם שהמערער, בהיותו שוטר, היה מודע לכך שהתנהלות זו מנוגדת לכל דין ונוהל.

בצדק העיר בית משפט קמא בגזר דינו, שהמערער היה מודע לגבולות המותר והאסור במסגרת תפקידו כשוטר, ולמרות זאת פעל כפי שפעל.

מ. אף אנו סבורים, כבית משפט קמא, שחלקו של המערער באירוע היה דומיננטי. המערער הוא שהורה למתלון לעצור, והוא שפעל כלפי המתלון באלימות פזית ומילולית, הגם שחזקה עליו שהבין את הפסול במעשיו, ואת החומרה בהתנהגותו זו. חרף כל האמור, וכפי שציין שירות המבחן בתסקירו, התקשה המערער לקבל אחריות למעשיו, ולהכיר בבעייתיות שבהתנהלותו, ולא גילה אמפתיה לפגיעה שגרם.

מעשיו של המערער מחייבים הוקעה, כאמור כבר לעיל, והאינטרס הציבורי אינו עולה בקנה אחד עם הימנעות מהרשעתו.

מ"א. אנו מפנים בעניין זה לפסק דינו של בית המשפט העליון ב-ע"פ 6873/14 **סרגי מלכוב נ' מדינת ישראל** (18.12.14) (להלן: "**עניין מלכוב**").

המערער (שם), ששירת כבלש במשטרת ישראל הורשע בעבירה של תקיפה סתם מכיוון שהלם במתלונן במכת אגרוף, זאת לאחר שגם מפקדו עשה כן. בקשתו של המערער (שם) לבטל הרשעתו נדחתה למרות שבאותו מקרה שירות המבחן **המליץ** על הטלת עונש חינוכי של של"צ. בניגוד למקרה שבפנינו נטל המערער בעניין **מלכוב** אחריות על מעשיו, הביע צער וחרטה, והאירוע גרם להרחקתו מקורס נהגי אמבולנס בו השתתף.

צוין, בעניין **מלכוב**, שמאז גיל 15 התנדב המערער (שם) למד"א, שירת שירות צבאי מלא בצה"ל כלוחם, ועד לאירוע נשוא הדין היה שירותו המשטרתי ללא דופי, והתסקיר, כאמור, המליץ על ענישה חינוכית.

כותב בית המשפט העליון בעניין **מלכוב**:

"הגם שאנו מבינים ללבו של המערער - אדם נורמטיבי ביסודו שעברו, למעט האירוע נשוא הערעור, ראוי לציון - אין אנו סבורים כי יש הצדקה להימנע מהרשעה במקרה דנן, ובפרט נוכח העובדה שהעבירה בוצעה על ידו בהיותו שוטר (ההדגשה שלנו).

אנו תקוה כי המערער ישכיל להמשיך ולהתמיד בחיים נורמטיביים תוך תרומה לחברה ולקהילה. יתכן אף שבקשת חנינה שאותה יגיש המערער תזכה, בנסיבות המקרה, לאוזן קשבת".

מ"ב. גם התנאי הנוסף הנדרש לפי הלכת **כתב** איננו מתקיים בענייננו, הואיל ולא ניתן לקבוע כי ההרשעה תפגע פגיעה חמורה בשיקום הנאשם, וכידוע, שני התנאים חייבים להתקיים **במצטבר**.

הסנגור חזר וטען בפנינו, שלמרות שמכתב הפיטורין כבר נמסר לידי המערער, תהיה משטרת ישראל מוכנה לשקול את קליטתו מחדש של המערער למשטרה ככל שתבוטל הרשעתו.

טענה זו איננה מקובלת עלינו הואיל ולא הכותרת של מסמך פסק הדין, דהיינו, "הרשעה" או "הימנעות מהרשעה" היא הקובעת את אפשרות שירותו או חידוש שירותו של המערער במשטרה, שכן השאלה הרלוונטית הנבדקת היא:

מהו המעשה שביצע השוטר, מה היו נסיבות המקרה ומה הנסיבות האישיות של השוטר?

מ"ג. אנו מפנים ל-ע"פ 4161/17 + 6919/17 פלוגי נ' מדינת ישראל (2.1.18), שם טען קטין שהורשע ביידי אבנים, שרצונו לשרת בצה"ל. למרות שהיעד שהציב לעצמו אותו קטין הוא בהחלט חיובי, לא היה בית המשפט מוכן לבטל את הרשעתו. ערעורו לבית המשפט העליון נדחה, וכך פסק כב' השופט נ' הנדל, שם, בפסקה 3:

"בתיקים אחרים הציג צה"ל את עמדתו הכללית לפיה הרשעה אינה מובילה בהכרח לאי-גיוס, ואי-הרשעה אינה מובילה בהכרח לגיוס. נוסף, כי מתן משקל יתר לשיקול זה בכל מקרה עלול להוביל להפיכת היוצרות. כך כמובן שעל בית המשפט לבצע את מלאכתו תוך התחשבות בשיקולים הרלוונטיים, וחזקה על צה"ל שיבדוק כל מקרה על פי נסיבותיו..."

דברים אלה נכונים, בשינויים המחויבים, גם ביחס למשטרת ישראל.

בית המשפט, אמור לקבוע עובדתית האם ביצע הנאשם את מה שמיוחס לו בכתב האישום, אם לאו, ובהתאם לעובדות שנקבעו על בית המשפט להחליט האם יש מקום להרשיע, אם לאו.

על אגף כח אדם של משטרת ישראל לבחון האם לאור המעשה שביצע השוטר, והאם לנוכח כלל הנסיבות הרלוונטיות, יש מקום להחזירו לשורות משטרת ישראל, אם לאו?

מ"ד. חשש נוסף שהעלה הסנגור הוא שהמערער נמצא בשנתו השלישית ללימודי המשפטים וכוונתו הייתה לעסוק במשפטים במסגרת משטרת ישראל. לטענת הסנגור, פוגעת ההרשעה בסיכויי אלה של המערער, ותפגע בכלל זה באפשרויות עיסוקיו בעתיד.

טענה זו של הסנגור **איננה** מקובלת עלינו.

טענה דומה הועלתה ב-ע"פ ג (מחוזי ירושלים) 34204-12-13 מדינת ישראל נ' גדליהו (7.4.14), שם טען הנאשם, שלא יוכל להתמיד בלימודיו האוניברסיטאיים ובתום לימודיו לא יוכל לעבוד כרואה חשבון. הטענה נדחתה ובית המשפט המחוזי קבע:

"הרשעת המשיב איננה מחייבת נקיטת סנקציה נגדו, אלא מאפשרת בחינת נסיבות המקרה הקונקרטי והפעלת שיקול דעת עצמאי בהקשר זה. שיקוליהם של אותם גורמים מקצועיים, ובמקרה דנא - אוניברסיטת בר-אילן או מועצת רואי החשבון, אינם בהכרח זהים לשיקולי בית המשפט בבואו להחליט על הרשעת נאשם שאשמתו הוכחה בדין..."

מ"ה. כמו כן מפנים אנו ל-ע"פ 8528/12 אלירן ציפורה נ' מדינת ישראל (3.3.13), שם נכתב, בסעיף 10:

"... לא שוכנענו כי במקרה דנן עלולה להיגרם למערער 'פגיעה חמורה' בשיקומו או בעתידו, אם יורשע בדין. ההרשעה אינה מונעת מהמערער להמשיך בתהליך הטיפול בו החל, ואיננו סבורים כי המוטיבציה שלו לשיקום עלולה להיפגע במקרה של הרשעה. אשר לטענה כי קיים חשש שעתידו התעסוקתי ייפגע, הננו סבורים כי מדובר בחשש עתידי, שהוא בשלב זה לא יותר מאשר חשש תיאורטי, והדברים נכונים גם לגבי תוכניותיו של המערער להשתלב בלימודים אקדמאיים. לפיכך, לא מתקיים המבחן השני, הנוגע לחשש כי ההרשעה תגרום ל'פגיעה חמורה' במערער".

מ"ו. בנוסף, ב-רע"פ **היאם עאבד נ' מדינת ישראל** (27.12.17) נטען מטעם הנאשמת, שהייתה מורה, שיש להתחשב בכך שעצם הרשעתה תגרום "להשפעה מזיקה" על תלמידה עד כי קיים חשש שהיא תאבד את רישיון ההוראה.

בהחלטתו דחה כב' השופט (בדימוס) א' שהם, בסעיף 10, את טענתה זו של הנאשמת בציינו:

"... גם התנאי השני אינו מתקיים בעניינה של המבקשת, שכן לא ניתן להצביע על נזק קונקרטי העלול להיגרם למבקשת בעקבות הרשעתה, וכאמור ההשפעה על התלמידים והפגיעה בדימויה העצמי, אינם מהווים קריטריונים מוכרים להימנעות מהרשעה".

מ"ז. יתר על כן, בהתחשב בלימודי המשפטים של המערער אנו מתייחסים גם לפסיקה בה הועלתה הטענה שבגלל ההרשעה לא יוכל הנאשם להיות חבר בלשכת עורכי הדין.

עיינו ע"פ (מחוזי חיפה) 49294-06-13 **דורון רז נ' מדינת ישראל**, בפסקה ע"ז (17.10.2013):

"באשר לפגיעה האפשרית בשיקום המערער: המערער ציין שהוא עומד בפני קבלת הפטר, ובדעתו לחדש את חברותו בלשכת עורכי הדין, וההרשעה עלולה לפגוע בו. מעין בחוק לשכת עורכי הדין, התשכ"א-1961, סעיף 51, עולה כי על חידוש החברות בלשכת עורכי הדין יחולו הוראות סעיפים 42-47 של החוק, בשינויים המחוייבים.

לפי סעיף 44 (א) (1) של החוק, רשאית הלשכה שלא לקבל כחבר לשכה (ולפי הענין: לחדש חברות בלשכה):

"אם המועמד הורשע בעבירה פלילית שיש בה, בנסיבות הענין, משום קלון, והלשכה סבורה שלאור הרשעה זו אין הוא ראוי לשמש עורך דין". (ההדגשה שלנו)

מכאן, שיש בסעיף הנ"ל של חוק לשכת עורכי הדין כר נרחב לשיקול דעת שאותו על הלשכה

להפעיל, והרשעה בתור שכזו אינה אמורה להוות מחסום מפני חידוש חברות אלא בהתקיים האמור בסעיף 44 (א) (1) של החוק, כמפורט לעיל.

מכאן, שלא נפלה שגגה בהחלטת בית משפט קמא משדחה את בקשת המערער להימנעות מהרשעה או לביטול הרשעה.

הסוגיה עלתה לדיון במסגרת בקשתו של המערער (שם) למשפט חוזר.

כב' הנשיאה (בדימוס) מ' נאור ציינה ב-מ"ח 2088/14 דורון רז נ' מדינת ישראל בפסקה 14 (20.8.2014):

"מכל מקום, ללשכת עורכי הדין נתון שיקול דעת אם לקבל אדם שהורשע בפלילים כחבר בלשכה, וזאת אם בעבירה שבה הורשע יש משום קלון" (ההדגשה שלנו).

בנוסף, עיינו בדבריו של כב' השופט (בדימוס) א' רובינשטיין ב-רע"פ 3515/09 פדאל נ' מדינת ישראל, בפסקה ח' (21.5.2009).

"האם שגה בית המשפט המחוזי בקבעו כי יש מקום להרשיע? סבורני כי בודאי אין קביעה זו חורגת ממתחם ענישה ראוי, גם אם שקל בית משפט השלום על פי סמכותו אחרת. בית המשפט המחוזי נתן אל ליבו את הנסיבות; הוא ראה משנה חומרה בהיות המבקש סטודנט למשפטים בעת העבירות. דברי טעם הם, אך גם אם נראה בכך מעידה חד פעמית של סטודנט חדש, עדיין יש חומרה בעבירות, והשלכות רוחב ליחס אליהן. כפי שציין בית המשפט המחוזי, לשכת עורכי הדין תבחן את הנסיבות - ותכריע על פי סמכותה" (ההדגשה שלנו).

מ"ח. משכך, שני התנאים שנדרש קיומם **במצטבר**, לפי הלכת **כתב**, לא התקיימו בענייננו:

לא הוכח שההרשעה תפגע פגיעה חמורה בשיקום הנאשם. בנוסף: בנסיבות העניין שבתיק זה והיות המערער שוטר שהתנהגותו הייתה אלימה, פיזית ומילולית, **לא** ניתן לקבוע שסוג העבירה מאפשר לוותר בנסיבות המקרה המסוים על ההכרעה מבלי שיהא בכך כדי לפגוע מהותית בשיקולי הענישה.

מ"ט. בהתייחס לנסיבות אירוע התקיפה ניסה המערער למזער מחומרת התנהגותו. כך, למשל, נטען בפנינו בעמ' 3 לפרוט' (ש' 5) שעבירת התקיפה מתמצית במגע פיזי אינסטינקטיבי ולא מכוון בידו של המתלונן שישב על מושב הנהג, שעה שהמערער הכניס את פלג גופו העליון לכבות את המנוע, והמתלונן התנגד וכתוצאה מכך נפגע בידו.

מעיון בכתב האישום המתוקן, שבעובדותיו הודה המערער עולה, שהמערער הכניס את פלג גופו לרכב מבעד

לחלון **"תוך שהוא דוחף את המתלונן ומנסה לכבות את מנוע הרכב ולקחת את המפתחות"** (ההדגשה שלנו).

לא נטען בכתב האישום המתוקן ולא עולה ממנו, שהמגע היה אינסטינקטיבי ולא מכוון, אף **לא** צוין שהמתלונן התנגד ושכתוצאה מכך נפגע בידו.

נ. באשר לעבירה של שימוש לרעה בכוח המשרה נטען, בעמ' 4 לפרוט', שעובדתית פנה המערער לשני מכרים, ששמותיהם צוינו בכתב האישום, עוד **לפני** שהנאשמת מס' 2 נכנסה למערכת המחשוב המשטרתית, ואילו בכתב האישום נכתב, בסעיף 10, **שבעקבות** קבלת פרטי המתלונן התקשר המערער לחברו וכן לאדם נוסף כדי לנסות ליצור קשר עם המתלונן למטרת תיאום מפגש.

נ"א. ראינו לנכון לציין טענות אלה הואיל והמערער הורשע לפי הודאתו על בסיס הסדר טיעון שבמסגרתו תוקן כתב האישום. הודאת הנאשם בעובדות כתב האישום המתוקן מבטאת את הסכמתו לעובדות ולנסיבות כפי שצוינו בכתב האישום, ויש בה משום הצהרה שלא נשמטה מכתב האישום עובדה או נסיבה שעשויה להיות לו לעזר או להקל עליו.

עיינו בדברי כב' השופט (בדימוס) י' דנציגר ב-ע"פ 3667/13 מילאד מוחמד נ' מדינת ישראל, בפסקה 26 (14.10.2014):

"מכל מקום, אני סבור כי גם תכליתו של ההסדר שנקבע בסעיף 40 עולה בקנה אחד עם האמור לעיל. הודאת הנאשם בעובדות כתב האישום מבטאת את הסכמתו לעובדות ולנסיבות האמורות בו. יש בה משום הצהרה כי אין בעובדות ובנסיבות המתוארות בכתב האישום יותר מאשר עשה וכן, בהתאם, כי לא נשמטה מכתב האישום עובדה או נסיבה שיכולה היתה להיות לו לעזר או להקל עמו. לכן, משהודה הנאשם בעובדות כתב האישום - לרוב לאחר שיח ושיג עם גורמי התביעה ובמסגרת הסדר טיעון - משקף כתב האישום את הסכמת הצדדים לאמור בו. לפיכך, נהיר כי כל חזרה מהסכמה זו, שינוי שלה או הוספה לה בבחינת הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה, תדרש לעמוד בתנאים מחמירים יותר - כפי שקובע סעיף 40(ב)(2), שלא כסעיף 40(ב)(1)" (ההדגשה שלנו).

ובנוסף עיינו:

ע"פ 4289/14 חנונה נ' מדינת ישראל (21.1.15) בפסקה 48 ובפסקאות 54-56.

ע"פ 1338/10 יעקב חפוטה נ' מדינת ישראל (7.2.13) בפסקה 13.

ע"פ (מחוזי חיפה) 16194-07-15 מדינת ישראל נ' ברזני (5.11.15) בפסקאות מ"א-מ"ב.

לפיכך, נסיבות האירוע הן אך ורק אלה המופיעות בכתב האישום המתוקן.

נ"ב. טענה נוספת שהעלה ב"כ המערער היא חוסר אחידות בענישה בינו לבין הנאשמת מס' 2 שלגביה בוטלה ההרשעה נוכח המלצת שירות המבחן. נבהיר, שטענת אפליה בין נאשמים ניתן להעלות כשמוטלת ענישה שונה לגבי מי שמעשיהם ונתניהם שונים. **לא** זה המקרה שבפנינו.

שירות המבחן הסביר היטב בתסקירו מדוע אין הוא ממליץ על הימנעות מהרשעה לגבי המערער, ואף ציין, שהמערער מתקשה לקבל אחריות על מעשיו, אינו מגלה אמפתיה לפגיעה שגרם, והוסיף, כי במצבים בהם חש המערער פגיעה בכבודו עלול הוא להגיב בתוקפנות.

לעומת זאת, בכל הנוגע לנאשמת מס' 2, המליץ שירות המבחן על ביטול ההרשעה. לנאשמת מס' 2 יוחסה עבירה אחת: שימוש לרעה בכוח המשרה, ואילו למערער יוחסה **בנוסף** גם עבירת התקיפה סתם.

יתר על כן, בשים לב לעובדות המתוארות בכתב האישום המתוקן, בהן הודה המערער, ברי כי חלקו של המערער באירוע היה דומיננטי, כפי שהעיר בית משפט קמא (בעמ' 11 לגזר הדין) שהרי המערער עצר את רכבו של המתלונן, ונקט כלפיו אלימות מילולית ופיזית, ובהמשך, כשהתנהל ויכוח בין המערער לבין המתלונן **הייתה זו הנאשמת מס' 2 שניסתה להרגיעו.**

לכן, אין המדובר בענישה שונה לגבי שווים, כי אם בענישה שהתייחסה באופן ספציפי לחלקו הקונקרטי של כל אחד משני הנאשמים באירוע נשוא הדיון, כשקיים שוני מובהק בין המערער לבין הנאשמת מס' 2, שוני אשר מסביר **ומצדיק** את התוצאה שלפיה המערער הורשע ואילו הרשעתה של הנאשמת מס' 2 בוטלה.

נ"ג. טענה נוספת שהעלה ב"כ המערער היא שבמקרים רבים עליהם הצביע, בדומה לאלה המתוארים בכתב האישום המתוקן, ואף חמורים בהרבה מן המקרה העומד לדיון בפנינו, נוקטת משטרת ישראל בהליכים משמעותיים נגד השוטרים המעורבים ואלה מסתיימים לכל היותר בנזיפה ובקנס, ולכן, לטעמו, הגשת כתב האישום כנגד המערער איננה מוצדקת והיא בגדר אכיפה בררנית.

אין בידינו לקבל טענה זו. כידוע, נתוניו של כל מקרה חייבים להיבחן באופן אינדיבידואלי, בשים לב לנסיבותיה של העבירה ונסיבותיו של מבצע העבירה.

בענייננו, לא ניתן להקל ראש בנסיבותיו של האירוע שהתבטא בהתנהגותו הכוחנית של המערער שאינה הולמת את תפקיד השוטר בקהילה. לכן מתווספת העבירה של שימוש לרעה בכוח המשרה.

בנוסף על בית המשפט ליתן את דעתו על החשיבות הציבורית שבהוקעת התופעה של גילוי אלימות מצד שוטרים (ועיינו, למשל, בע"פ 6873/14 **מלכוב נ' מדינת ישראל** (18.12.14) אליו כבר התייחסנו).

למעלה מן הדרוש, נעיר שאף מקובלת עלינו טענת ב"כ המשיבה (עמ' 7 לפרוט') שהדגישה, כי כתב האישום המתוקן, המונח לפנינו, הוא פרי הסדר טיעון שהביא להגשת כתב האישום המתוקן המקל עם המערער, לעומת כתב האישום המקורי שבו יוחסה למערער **גם** עבירה של שיבוש מהלכי משפט (סעיף 244 לחוק העונשין), ועבירה זו הושמטה במסגרת הסדר הטיעון שבעקבותיו תוקן כתב האישום לקולא.

לכן, כשנבחנת השאלה האם הופלה המערער משהגישה המשיבה כתב אישום כנגדו, ולא הסתפקה בהליך משמעותי, יש להביא בחשבון את העבירות כפי שיוחסו לנאשמים במועד הגשת כתב האישום המקורי, ולא את כתב האישום המתוקן המקל עם המערער, פרי הסדר הטיעון שהושג בין הצדדים.

לא שוכנענו אפוא שנגרם עיוות דין למערער, או שהמערער הופלה, או שנהגו כלפי באכיפה בררנית.

נ"ד. אנ ג דוחים את טענת המערער לפיה הכללת עבירת האיומים בעונש המאסר המותנה בן 6 החודשים שהוטל עליו היא בבחינת Void. אכן, בית משפט קמא קבע בגזר דינו, שהוא מטיל על המערער 6 חודשי מאסר על תנאי למשך שלוש שנים, כשהתנאי הוא שהמערער לא יעבור עבירה מן העבירות בהן הורשע, וכן כל עבירת אלימות מסוג פשע, לרבות עבירת איומים.

פשיטא, שבית משפט קמא היה מודע מטבע הדברים לכך שעבירת האיומים היא בגדר עוון, וראה לנכון להבהיר שבצד כל עבירת אלימות מסוג פשע צפוי המערער להפעלת שישה חודשי מאסר על תנאי ככל שיעבור עבירת אלימות.

איננו סבורים שנפלה בקביעתו זו של בית משפט קמא טעות כלשהיא ואין כל הצדקה להתערבותנו בכך.

נ"ה. התוצאה מכל האמור לעיל היא שאנו דוחים את הערעור על כל חלקיו.

ניתן היום, י"ד כסלו תשע"ט,
22 נובמבר 2018, במעמד
הנוכחים.

א. אלון, שופטת

ב' בר-זיו, שופטת

י' גריל, שופט בכיר
[אב"ד]